

інститути. Цінності у праві слід сприймати як шкалу виміру самого права. Можна сказати, що правові цінності корелюють з уявленням про ідеальне у праві та є одночасно і цілями, і засобами його досягнення.

Список використаних джерел:

1. Береза Н.В. Правові цінності та принципи як основоположні засади розвитку кримінального права України. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2011. Вип. 1. С. 106–114.
2. Бровко Н.І. Правові цінності у свідомості мешканців сільської місцевості: філософсько-правовий аналіз. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2017. № 1(13). С. 121–128.
3. Жебровська К.А. Правові цінності у взаємодії правових систем : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2017. 24 с.
4. Качур В.О. До визначення поняття «правова культура» у правознавстві. *Право. Людина. Довкілля: науково-практичний журнал*. 2019. № 10(1). С. 12–19.
5. Разметаєва Ю.С. Правові цінності: природа і особливості. *Правова доктрина – основа формування правової системи держави*. Харків, 2013. С. 183–186.
6. Соломчак Х.Б. Соціальні та правові цінності як детермінанти позитивної правової відповідальності. *Наше право*. 2014. Вип. № 1. С. 27–34.
7. Яковюк І.В. Роль цінностей у процесі формування правової культури і правової системи. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. Х. : Право, 2007. Вип. 14. С. 3–14.

Ярошенко О.О.

студентка,

*Національний університет біоресурсів
і природокористування України*

ДО ПИТАННЯ ПРО ПРАВОВУ КУЛЬТУРУ

Правова культура є особливою складовою культури людства, що фіксує досягнення суспільства в розвитку правових феноменів у цілому, розкриває роль правових ідеалів і цінностей у житті суспільства, реальних здобутків держави у сфері правоохоронної діяльності. Вона має свої, притаманні лише їй специфічні властивості та функції, що

відрізняють її від інших форм культури завдяки її безпосередньому зв'язку з державою, законодавством, правом.

На думку видатного теоретика права С.С. Алексєєва, правова культура розглядається як загальний стан «юридичних справ» у суспільстві: від стану законодавства, положення і якості роботи всіх правоохоронних органів до рівня правосвідомості всього населення країни. У правовій культурі виражений рівень розвитку права й правосвідомості, їх місце в житті суспільства, характер засвоєння правових цінностей, їх реалізація на практиці, здійснення вимоги верховенства права. Головне в правовій культурі – розвинена правова система, гідне місце права в житті суспільства [1, с. 51].

Багато фахівців при розгляді правової культури підкреслюють її ціннісний аспект. У навчальному посібнику під редакцією В.В. Копейчикова правова культура представлена як синтез правових цінностей, які відповідають рівню досягнутого суспільством правового прогресу та переводять у правовий стан свободу особи, як найважливішу соціальну цінність [2, с. 140].

Ми підтримуємо точку зору, згідно якої правова культура є специфічним способом організації та розвитку правової життєдіяльності учасників суспільного життя, що визначає правову орієнтацію та правову позицію суб'єкта і проявляється у правових цінностях [3, с. 17].

Щодо структури правової культури, то вона включає три частини – об'єктивну (правова діяльність), суб'єктивну (правова позиція) та нормативну (правові регулятори) [4, с. 10]. Усі ці частини дозволяють охарактеризувати правову культуру як системне утворення.

Правова культура формується під впливом об'єктивних та суб'єктивних факторів суспільного розвитку. На неї впливають не тільки історичні та соціальні процеси, а й геополітична ситуація в державі і духовна сфера суспільства. Якщо правова система функціонує в умовах законності, свободи, соціальної справедливості, поваги до права, то й рівень правосвідомості громадян у такій державі має бути високим, що виявляється у повазі до права та правових знань, традицій, виробленні потреби діяти у відповідності до закону, сприяє правовій активності громадян, посадових осіб і законодавців, урядовців та ін. відповідно до правових установок та переконань. Отже, показниками правової культури є відповідність права вимогам справедливості та свободи, якість системи законодавства, участь громадян в управлінні державою, рівень якості роботи правоохоронних і правозастосовних органів та посадових осіб,

рівень правотворчої та правозастосовної культури, рівень правосвідомості громадян і посадових осіб, наявність знань про державний устрій, призначення держави, політичну систему суспільства, норм права, стан законності та правопорядку, поваги до юридичної професії, належний ступінь розвитку юридичної науки тощо [5, с. 157-158].

Система чинного законодавства в Україні визначає також режим додержання законів усіма суб'єктами права і рівень правового порядку на певній території України чи в межах її кордонів. Правова культура має певну структуру, що охоплює правову психологію (правові почуття, емоції; оцінні поняття відносно права чинного та права бажаного; елементи настрою стосовно конкретних правових явищ і правових ситуацій), правову ідеологію (правові ідеї, правові теорії; правові поняття й категорії; правові принципи) та елементи поведінки (вміння і навички ефективної реалізації норм права в повсякденному практичному житті; правову активність громадян).

Отже, до правової культури належать: правові знання, в тому числі знання конкретних норм права; дані про державний устрій, призначення держави, політичну систему суспільства; престиж юридичної професії, авторитет і ступінь розвитку юридичної науки; участь громадян в управлінні державою, стан законності й правопорядку; форми й методи правового регулювання, якість роботи правоохоронних органів.

Правова свідомість і правова культура – це не тільки знання, розуміння і психологічне сприйняття чинного права, а й поведінка особи в межах чинної правової моделі.

Список використаних джерел:

1. Алексеев С.С. Право: азбука – теория – философия: Опыт комплексного исследования. Москва : Статут, 1999. 712 с.
2. Загальна теорія держави та права / За ред. Копейчикова В.В. Київ : Юрінком, 1997. 320 с.
3. Качур В.О. До визначення поняття «правова культура» у правознавстві. *Право. Людина. Довкілля: науково-практичний журнал*. 2019. 10(1). С. 12–19.
4. Качур В.О. До питання про структуру правової культури. *Право. Людина. Довкілля: науково-практичний журнал*. 2019. 10(2). С. 6–12.
5. Уханова Н.С. Правова культура молоді в Україні. *Інформація і право*. 2019. № 2(29). С. 156–166.